

**Εισήγηση κ. Φωκίωνα Δεληγιάννη
Συντονιστή Βιομηχανικών Υποδομών και Ανάπτυξης –ΣΕΒ**

**Στην ημερίδα ΤΕΕ-ΓΣΕΕ
με θέμα "Κοπεγχάγη: Η επόμενη μέρα για την Ελλάδα"
Β' Ενότητα: Οι δεσμεύσεις των 20-20-20 το 2020**

**26 Φεβρουαρίου 2010
Ξενοδοχείο Athens Imperial**

Κυρίες και κύριοι,

Θα ήθελα να συγχαρώ τους συνδιοργανωτές ΓΣΕΕ και ΤΕΕ για την πρωτοβουλία που ανέλαβαν οργανώνοντας αυτήν την τόσο επίκαιρη εκδήλωση. Παράλληλα ευχαριστώ και για την ευκαιρία που μας δίνεται για την έκφραση θέσεων και απόψεων του επιχειρηματικού κόσμου σε ζητήματα που μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την αναπτυξιακή πορεία της χώρας μέχρι το τέλος της δεκαετίας που ήδη αρχίσαμε να διανύουμε.

Είναι γεγονός ότι ο ΣΕΒ παρακολουθεί με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τις εξελίξεις στο χώρο της ενέργειας. Αυτή κινεί τη βιομηχανία ενώ η ποσοτική και ποιοτική της επάρκεια καθώς και το κόστος επηρεάζουν την απρόσκοπτη και ανταγωνιστική λειτουργία κάθε επιχείρησης και της οικονομίας γενικότερα.

Ταυτόχρονα ο Σύνδεσμος ενθαρρύνει πολιτικές και πρακτικές που συνάδουν με την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης υπηρετώντας ισόρροπα τις επιμέρους συνιστώσες της. Πιστεύει δε ότι κάτι τέτοιο δεν συνιστά μόνο υποχρέωση απέναντι στο κοινωνικό σύνολο αλλά και παράγοντα ανάπτυξης.

Παράγοντες ανάπτυξης και μάλιστα σημαντικότετους μπορεί να αναδείξουν μέσα στα επόμενα χρόνια οι δράσεις που θα αναλάβουμε ως χώρα για εκπλήρωση των δεσμεύσεών μας ως προς τον στόχο 20-20-20 για το τέλος της 10ετίας στο πλαίσιο της προσπάθειας ανάσχεσης της κλιματικής αλλαγής. Προϋπόθεση για κάτι τέτοιο είναι οι πολιτικές που θα υιοθετηθούν να εφαρμοσθούν με μεθοδικότητα, συνέπεια, καταγραφή της προόδου σε συνεχή βάση και έγκαιρη λήψη διορθωτικών μέτρων σε περίπτωση που διαπιστώνονται αποκλίσεις από τον προγραμματισμό.

Ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να ληφθεί για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας που είναι συνυφασμένη με την υλοποίηση των πολιτικών αυτών καθώς και για την τόνωση των αγορών που θα κληθούν να υιοθετήσουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που θα προκύψουν από αυτή.

Την ίδια στιγμή η εφαρμογή των πράσινων πολιτικών και επιχειρηματικών επιλογών θα πρέπει να συνοδεύεται από παράλληλες προσπάθειες για διαφύλαξη της ανταγωνιστικότητας των υπόλοιπων τομέων της οικονομίας, της αγοραστικής δύναμης του καταναλωτή καθώς και για εξασφάλιση της δεκτικότητας των πολιτών ως προς αυτές.

Εξειδικεύοντας στους επιμέρους στόχους της δέσμευσης 20-20-20 το 2020 αναδεικνύοντας παράλληλα και την αναπτυξιακή τους συνιστώσα θα ήθελα να επικεντρωθώ στα ακόλουθα:

1^ο Εθνικός στόχος ΑΠΕ

Είναι ιδιαίτερα φιλόδοξος. Ειδικότερα στην ηλεκτροπαραγωγή τα εγγυημένα τιμολόγια διάθεσης, η επίπτωση της αύξησης της εγκατεστημένης ισχύος ΑΠΕ στη διαμόρφωση του σχετικού τέλους, τα ποσοστά χορηγούμενων κρατικών ενισχύσεων, η ασφάλεια δικαίου, την οποία θεμελιώνει η ύπαρξη χωροταξικού σχεδιασμού, η δεκτικότητα των τοπικών κοινωνιών, η επάρκεια υποδομών

μεταφοράς και η δυνατότητα αλληλεπίδρασης με δίκτυα άλλων χωρών είναι ζητήματα τα οποία έχουν συζητηθεί, συζητούνται και θα συνεχίσουν να απασχολούν τους ειδικούς.

Σημαντικούς όμως πρόσθετους παράγοντες για την ομαλή υλοποίηση των επενδύσεων που απαιτούνται για την επίτευξη της αναβαθμισμένης πλέον επιθυμητής συμμετοχής ΑΠΕ στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας (40%) αποτελούν:

1. Η αποσυμφόρηση των μηχανισμών και της γραφειοκρατίας από λιμνάζουσες εκκρεμότητες που στην πλειονότητά τους δεν έχουν τη δυνατότητα να μετουσιωθούν σε παραγωγικές επενδύσεις. Οι εκκρεμότητες αυτές αθροιστικά υπερβαίνουν από πλευράς ισχύος το πολλαπλάσιο της σημερινής στο διασυνδεδεμένο σύστημα. Κακοί υπολογισμοί, έλλειψη προγραμματισμού, αρρυθμίες, κερδοσκοπία και άλλες επιπόλαιες συμπεριφορές – γνωστές στους παροικούντες έχουν οδηγήσει σε αυτήν την πραγματικότητα δεσμεύοντας χώρο και χωρητικότητα και προκαλώντας εμπλοκές και καθυστερήσεις σε κάθε σοβαρό επενδυτή. Είναι επιτακτική η ανάγκη να ξεκαθαρίσει η κατάσταση τουλάχιστον ως προς την πραγματική επενδυτική δυνατότητα των υποψηφίων και μάλιστα το ταχύτερο δυνατόν.
2. Η δρομολόγηση λύσεων για εισαγωγή υβριδικών υποδομών μεγάλης κλίμακας έτσι ώστε η προσδοκώμενη αύξηση της συμμετοχής των ΑΠΕ στο ισοζύγιο ηλεκτροπαραγωγής να μην έχει επιπτώσεις στην ευστάθεια του συστήματος και τη βιωσιμότητα κάποιων μονάδων συνδυασμένου κύκλου.
3. Η αποδαιμονοποίηση της γεωθερμίας υψηλής ενθαλπίας – ΑΠΕ αδιάλειπτης παροχής και χαμηλού κόστους εκμετάλλευσης.
4. Η αύξηση της εθνικής προστιθέμενης αξίας στα συστήματα ΑΠΕ. Πέρα από τις σημερινές δραστηριότητες (ηλιακοί θερμοσίφωνες, Φ/Β) μία απογραφή

σε επίπεδο ορισμένων βιομηχανικών κλάδων ως προς την ύπαρξη και τις δυνατότητες συγκεκριμένων τύπων παραγωγικού εξοπλισμού και τεχνογνωσίας θα μπορούσε σε συνδυασμό με αναδυόμενες εμπορικές προοπτικές και καλό επενδυτικό κλίμα (στο οποίο έχω ήδη αναφερθεί) να ενθαρρύνει τη δημιουργία κάποιων clusters για εγχώρια παραγωγή συστημάτων ΑΠΕ ή τμημάτων τους για κάλυψη μέρους των αναγκών της χώρας και για εξαγωγές στην ευρύτερη περιοχή.

2^{ος} – 3^{ος} Στόχος: Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου – Ενεργειακή αποδοτικότητα

Σε ότι αφορά στη συγκροτημένη βιομηχανία σε πολλές περιπτώσεις διαπιστώνεται υψηλό επίπεδο τεχνολογικού εκσυγχρονισμού μέσω της υιοθέτησης βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών, κάτι που συνεπάγεται βελτιωμένα ενεργειακά χαρακτηριστικά.

Ειδικότερα για τους δυναμικούς και διεθνώς ανταγωνιστικούς κλάδους που μετέχουν στο σύστημα εμπορίας εκπομπών (χαλυβουργία, τσιμεντοβιομηχανία, διύλιση) τα οικονομικά εφικτά περιθώρια βελτίωσης των ενεργειακών χαρακτηριστικών έχουν σχεδόν εξαντληθεί.

Με τα σημερινά τεχνολογικά μέσα κάθε περαιτέρω προσπάθεια μείωσης των άμεσων εκπομπών CO₂ από αυτές τις εγκαταστάσεις θα οδηγήσει σε περιορισμό της παραγωγής ή σε διατήρησή της στα σημερινά επίπεδα με αύξηση του κόστους πρωτογενούς ενέργειας και απώλεια διεθνούς ανταγωνιστικότητας κάτι που σίγουρα κανείς δεν επιθυμεί. Από την άλλη πλευρά η σταδιακή αύξηση της χρήσης φυσικού αερίου για κάλυψη θερμικών αναγκών καθώς και τα παρεχόμενα κίνητρα για υλοποίηση επενδύσεων υποκατάστασης, εισαγωγής καθαρών τεχνολογιών, κ.λπ. ενθαρρύνει και τις επιχειρήσεις που δεν εμπίπτουν στην οδηγία IPPC ή στο ΕΣΚΔΕ να αναλάβουν σχετικές πρωτοβουλίες με αποτέλεσμα την μείωση των εκπομπών CO₂ μέσα στα επόμενα χρόνια.

Στον χώρο της ηλεκτροπαραγωγής και πέρα από τον επικείμενο εμπλουτισμό των υποδομών με νέες μονάδες συνδυασμένου κύκλου, οι οποίες είναι σε φάση ολοκλήρωσης, παραμένουν σε εκκρεμότητα ο προσδιορισμός του πρωτογενούς μίγματος ως προς τη σύνθεση και τη συμμετοχή της κάθε επιμέρους συνιστώσας, ο μεσοπρόθεσμος προγραμματισμός ένταξης νέων μονάδων στο σύστημα (προσθετικά ή σε αντικατάσταση παλαιών), ο ρόλος της συμπαραγωγής και της μικρής διάσπαρτης παραγωγής, η μακροχρόνια συμβασιοποίηση των απαραίτητων ποσοτήτων φυσικού αερίου, νέες εκμεταλλεύσεις λιγνιτικών πεδίων, και η συμπλήρωση των υποδομών μεταφοράς.

Τα παραπάνω θα καταστήσουν δυνατό τον προσδιορισμό του ισοζυγίου ηλεκτροπαραγωγής για το τέλος της δεκαετίας και κατ' επέκταση της δυνατότητας για μείωση εκπομπών.

Ταυτόχρονα θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι για κάποιο διάστημα μετά το 2013 η διεθνής ανταγωνιστικότητα των ηλεκτροβόρων επιχειρήσεων της χώρας, θα επηρεάζεται αρνητικά από τις τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος. Αυτές θα επιβαρύνονται από το υψηλό κόστος αγοράς δικαιωμάτων εκπομπών, τα οποία δεν θα διανέμονται πλέον δωρεάν στις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής.

Με δεδομένη τη δομή του ισοζυγίου ηλεκτροπαραγωγής και την χαμηλή αποδοτικότητα των παλαιότερων μονάδων (που είναι και οι περισσότερες) η επιβάρυνση αναμένεται υψηλή.

Θα πρέπει για τον λόγο αυτό να ενθαρρυνθεί και να υιοθετηθεί σε επίπεδο Ε.Ε. κάθε πρόσφορο μέτρο που θα αντισταθμίζει κάθε δυσανάλογα υψηλή έμμεση επιβάρυνση από δικαιώματα εκπομπών των ηλεκτροπαραγωγών για μία μεταβατική περίοδο κατά την οποία αυτοί θα πρέπει αναγκαστικά να μειώσουν τις εκπομπές τους.

Κάποιες μάλιστα από τις σχετικές επενδύσεις πιθανόν να θεωρηθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο επιλέξιμες για χορήγηση κρατικής ενίσχυσης (π.χ. μονάδες δυνάμενες να προσαρμοσθούν μεταγενέστερα σε συστήματα συγκράτησης-αποθήκευσης CO₂, μονάδες ιδιαίτερα υψηλής απόδοσης).

Τολμώ να επισημάνω ότι κάπου εδώ εξαντλούνται τα περιθώρια του δευτερογενούς τομέα και της συμβατικής ηλεκτροπαραγωγής εφόσον βέβαια επιθυμούμε τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητάς μας και ενός βαθμού ενεργειακής αυτάρκειας και ευελιξίας που κάθε χώρα πρέπει να επιδιώξει.

Κυρίες και κύριοι,

Τρεις είναι οι εναλλακτικές δυνατότητες για συνολική ελάττωση των εκπομπών θερμοκηπίου: Μείωση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης, αλλαγή του πρωτογενούς ενεργειακού μίγματος με προώθηση καυσίμων χαμηλότερης ανθρακικής έντασης και βελτίωση της ενεργειακής ανταποδοτικότητας.

Τις επιπτώσεις της ύφεσης στις ενεργειακές καταναλώσεις και κατ' επέκταση στις εκπομπές, τις έχουμε ήδη διαπιστώσει στη χώρα μας. Όλοι όμως ελπίζουμε η οικονομική συγκυρία να πάψει το συντομότερο δυνατό να συνεισφέρει στην επίτευξη των δεσμεύσεων μας.

Η χρήση ενεργειακού μίγματος χαμηλής ανθρακικής έντασης είναι σίγουρα παράγων σημαντικός που στη χώρα μας μέχρι στιγμής μεταφράζεται σε στρατηγικές για μεγαλύτερη συμμετοχή των ΑΠΕ και του φυσικού αερίου στο ισοζύγιο με επίγνωση των επιπτώσεων στο ενεργειακό κόστος και την εξάρτηση μέχρι στιγμής από έναν κύριο προμηθευτή. Κάποιες πρόσθετες δυνατές επιλογές είτε προσκρούουν στη μη δεκτικότητα των κοινωνιών είτε δεν είναι ακόμα διαθέσιμες με όρους αγοράς.

Αντίθετα πολλές τεχνολογίες βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας είναι ώριμες για χρήση εύκολα διαθέσιμες ενώ συνδυάζουν μετά την απόσβεσή τους το περιβαλλοντικό όφελος με το οικονομικό.

Αναφέρθηκα πριν από λίγο στις δράσεις, πρωτοβουλίες και δυνατότητες μείωσης εκπομπών θερμοκηπίου από τη βιομηχανία και την ηλεκτροπαραγωγή της χώρας. Είναι γεγονός ότι πολλά από τα παραπάνω αφορούν στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και την εξοικονόμηση. Σίγουρα όμως η εκπλήρωση των δεσμεύσεών μας δεν αφορά αποκλειστικά και μόνο στους παραπάνω τομείς. Η προσπάθεια πρέπει να συμπεριλάβει την ενεργειακά αποδοτική λειτουργία των μεταφορών των υπηρεσιών και των κτηρίων, τη διεύρυνση της συμμετοχής των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο πέραν της ηλεκτροπαραγωγής, την ανάπτυξη και υιοθέτηση από την αγορά προϊόντων και όχι μόνον.

Πρέπει να στοχεύσει και στην ευαισθητοποίηση του κάθε ενός από εμάς, του κάθε πολίτη με παράλληλη παροχή αξιόπιστων λύσεων και σύγχρονων χρηματοδοτικών εργαλείων για διευκόλυνση της υλοποίησής τους.

Το γεγονός ότι πολλές από τις προσφερόμενες λύσεις συνάδουν με τις δυνατότητες μεγάλου φάσματος επιχειρηματικών και επαγγελματικών δραστηριοτήτων στη χώρα μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η δρομολόγηση δράσεων που σχετίζονται με τα παραπάνω μπορεί να αποτελέσει ένα ουσιώδες μέσο για αναθέρμανση της οικονομίας.

Προϋπόθεση για κάτι τέτοιο είναι η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος μέσα από πολιτικές απλοποίησης και επιτάχυνσης διαδικασιών αδειοδότησης εγκατάστασης ασφάλειας δικαίου και δημιουργίας υποστηρικτικών υποδομών. Οι επιχορηγήσεις σταδιακά θα αποδυναμωθούν αρχής γενομένης από το 2011.

Σε ότι αφορά στην ενθάρρυνση και τόνωση των αγορών προς τις οποίες θα απευθυνθεί η ενεργειακή πράσινη επιχειρηματικότητα η ανάγκη μεγιστοποίησης του αποτελέσματος σε συνδυασμό με τα δημοσιονομικά προβλήματα κατά τη γνώμη μου δεν παρέχουν δυνατότητες για φιλόδοξες πολιτικές επιχορηγήσεων ή/και φορολογικών απαλλαγών.

Σε τέτοιες περιπτώσεις πολύ καλύτερα αποτελέσματα μπορούν να προέλθουν από μηχανισμούς όπως είναι πρακτικές ανακυκλούμενων πιστώσεων στηριζόμενων στη λογική του TPF ενώ η ενίσχυση των funds που θα αναδειχθούν με κοινοτικά κονδύλια θα βελτιώνει σημαντικά το leverage των δράσεων του ΕΠΑΝ ΙΙ που στοχεύουν στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας στις κάθε είδους εγκαταστάσεις και στα νοικοκυριά.

Αναφέρθηκα στην αρχή της ομιλίας μου στις προϋποθέσεις που θα πρέπει να συνοδεύουν μία τέτοια απόφαση όπως μεθοδικότητα, συνέπεια, διορθωτικές παρεμβάσεις.

Ειδικά σε ότι αφορά στη μεθοδικότητα ο ΣΕΒ επανειλημμένα έχει ζητήσει της δρομολόγησης των δράσεων να προηγηθεί ο προσδιορισμός και προγραμματισμός τους καθώς και η πλήρης εγκατάσταση του θεσμικού και διαδικαστικού πλαισίου που θα διέπει την υλοποίησή τους (ΚΕΝΑΚ, εταιρίες παροχής ολοκληρωμένων ενεργειακών υπηρεσιών, πιστοποιήσεις – επιθεωρητών, διαπιστεύσεις φορέων πιστοποίησης, θεσμικό πλαίσιο για δραστηριότητες TPF κ.λπ.). Σε αντίθετη περίπτωση υπάρχει κίνδυνος να αντιμετωπίσουμε προβλήματα και καθυστερήσεις ανάλογα με όσα παρατηρούνται στον χώρο των ΑΠΕ

Κρίσιμο είναι και το θέμα της πιστοποίησης και ελέγχου των προϊόντων και υλικών ως προς την τήρηση προδιαγραφών που σχετίζονται με την ενεργειακή συμπεριφορά.

Ως προς τον προσδιορισμό των ίδιων των δράσεων για κάθε επιμέρους τομέα (Μεταφορές, Δημόσια Κτίρια, Κατοικίες, Επιχειρήσεις, κ.λπ.) κρίνεται αναγκαία η εκπόνηση ενός εθνικού κυλιόμενου προγράμματος δράσεων για βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας της χώρας κατά 20% μέχρι το 2020.

Το πρόγραμμα αυτό θα διατρέχει όλους τους τομείς και θα στηρίζεται σε προτεραιότητες ιεραρχημένες με βάση το κόστος αποφυγής εκπομπών CO₂ (€/t) ανά δράση και ανά τομέα σε συνδυασμό και με το συνολικό ενεργειακό όφελος που θα προκύψει από την εφαρμογή της.

Σίγουρα τα παραπάνω που ήδη εφαρμόζονται σε πολλές χώρες συνιστούν μία φιλόδοξη προσέγγιση ιδιαίτερα για μία χώρα που δεν φημίζεται για την συνέπεια των καταγραφών, την ποιότητα των καταγραφόμενων στοιχείων και την προσβασιμότητα σε αυτά.

Παρ' όλα αυτά πιστεύω ότι η πρόκληση είναι μπροστά μας, τα οφέλη που θα προκύψουν πολλά και οι κίνδυνοι αποτελμάτωσης δράσεων, σπατάλης πολύτιμων πόρων και ασυνέπειας εφόσον δεν ανταποκριθούμε στα παραπάνω κάτι περισσότερο από υπαρκτοί.

Αξίζει νομίζω τον κόπο να προχωρήσουμε!